

Příklady délková a objemová roztažnost

Úloha 1

Ocelové potrubí parního vedení má při teplotě 20°C délku 45,00 m. Jak se zvětší délka potrubí, proudí-li v něm pára o teplotě 450°C ? Teplotní součinitel délkové roztažnosti oceli je $1,2 \cdot 10^{-5}\text{K}^{-1}$.

Úloha 2

Odměrný skleněný válec má při teplotě 20°C vnitřní objem $500,0\text{ cm}^3$. Jaký bude jeho objem při teplotě 70°C ? Teplotní součinitel délkové roztažnosti skla je $8 \cdot 10^{-6}\text{K}^{-1}$.

Úloha 3

Zinkový a železný proužek mají při teplotě 20°C stejnou délku 20 cm. Při jaké teplotě se délky obou proužků liší o 1 mm? Teplotní součinitel délkové roztažnosti zinku je $2,9 \cdot 10^{-5}\text{K}^{-1}$, železa $1,2 \cdot 10^{-5}\text{K}^{-1}$.

Úloha 4

Kanystr ze železného plechu je naplněn až po okraj petrolejem o teplotě 5°C . Vnitřní objem kanystru při této teplotě je 10 l. Určete objem petroleje, který z kanystru vyteče, jestliže ho umístíme v místnosti, ve které je teplota 20°C . Objemovou roztažnost kanystru neuvažujte. Jak se změní řešení této úlohy, budeme-li objemovou roztažnost kanystru uvažovat? Teplotní součinitel objemové roztažnosti petroleje je 10^{-3}K^{-1} , teplotní součinitel délkové roztažnosti železa je $12 \cdot 10^{-6}\text{K}^{-1}$.

Úloha 5

Válcová cisterna na naftu je vysoká 6 m. Cisterna je naplněna naftou tak, že při teplotě 0°C je hladina nafty 20 cm pod okrajem cisterny. Při jaké teplotě by nafta začala z cisterny přetékat? Teplotní součinitel objemové roztažnosti nafty je $0,001\text{K}^{-1}$. Objemovou roztažnost cisterny neuvažujeme.

Úloha 6

Petrolej o hmotnosti 0,8 kg má při teplotě 0°C objem 1 l. Určete hustotu petroleje při teplotě 20°C . Teplotní součinitel objemové roztažnosti petroleje je $0,001\text{K}^{-1}$.

Bonus

Kolo lokomotivy má při teplotě 0°C průměr 2 m. Určete rozdíl v počtu otáček kola na dráze 200 km v létě při teplotě 35°C a v zimě při teplotě -25°C . Teplotní součinitel délkové roztažnosti oceli, ze které je zhotoveno kolo, je $1,2 \cdot 10^{-5}\text{K}^{-1}$.